گزارش یک

ایران یک چهارم ام کیو۹های امریکا را نابود کرد

با وجود ادعای ترامپ مبنی بر نابودی کامل توان نظامی ایران، گزارش‌ها حاکی از آن است که در جنگ اخیر، یک‌پنجم از پهپادهای پیشرفته «ام کیو ۹» امریکا از بین رفته و خسارت مالی آن حدود یک میلیارد دلار برآورد می‌شود.

پس از آنکه کنگره امریکا آسیب‌دیدن تعدادی از جنگنده‌ها و هواپیماهای پیشرفته این کشور در جنگ با ایران را تأیید کرد، رسانه‌ها نیز از وارد شدن خسارات گسترده به ناوگان پهپادی امریکا گزارش داده‌اند. شبکه «بلومبرگ» روز جمعه گزارش داد که ایران از آغاز جنگ ۴۰ روزه موفق به نابودی بیش از ۲۴ فروند پهپاد امریکایی از نوع «ام کیو ۹ ریپر» شده که خسارتی بی‌سابقه حدود یک میلیارد دلار برآورد می‌شود. پهپادهای منهدم‌شده، حدود ۲۰ درصد از کل موجودی این نوع پرنده‌های بدون سرنشین وزارت جنگ امریکا را تشکیل می‌دهند. بر اساس گزارش‌های منتشر شده از کنگره امریکا، واشینگتن مجموعاً حدود ۴۲ فروند هواگرد به ارزش تقریبی ۶/۲ میلیارد دلار را از دست داده یا آسیب دیده است. این تعداد شامل جنگنده‌ها، هواپیماهای سوخت‌رسان، سکوهای شناسایی و همچنین هواپیماهای «ریپر» است.

در جنگ اخیر، نیروهای مسلح موفق شدند حدود ۱۷۰ فروند پهپاد امریکایی- صهیونیستی را بر فراز ایران منهدم کنند. این اولین بار در تاریخ است که یک کشور توانسته چنین ضربه‌ای به این ابعاد به این دارایی راهبردی و حیاتی امریکا وارد کند و عملاً پایگاه برتری هوایی بدون سرنشین امریکا را در منطقه با تهدیدی جدی مواجه کرده است.

موضوع انهدام پهپادها فراتر از یک خسارت مالی ساده است، زیرا خط تولید این پهپادهای پیشرفته برای نیروهای مسلح امریکا سال‌هاست که تعطیل شده و جایگزینی این تعداد پهپاد عملاً غیرممکن است. بلومبرگ به نقل از اقتصاددانان هشدار داده است: «جنگ از راه دور همچنان هزینه دارد. ممکن است پهپادهای ام‌کیو ۹ به دلیل بدون سرنشین بودن، تلفات انسانی نداشته باشند اما آن‌قدر گران و کمیاب هستند که در صورت نبود خط تولید فعال، نمی‌توان آنها را مصرفی در نظر گرفت.»

برخی تحلیلگران و رسانه‌ها معتقدند توان پدافندی ایران در سرنگونی پهپادها و جنگنده‌های امریکایی یکی از دلایلی بوده که باعث شده ترامپ حمله مجدد به ایران را به تعویق بیندازد، چراکه به گفته آنها، مقامات پنتاگون هشدار می‌دهند که با توجه به تجربه جنگ اخیر این امکان وجود دارد که ایران بتواند تعداد زیادی از جنگنده‌ها و پهپادها را شکار کند.

مقامات ایرانی در هفته‌های اخیر بارها هشدار داده‌اند که در صورت تکرار اقدامات خصمانه از سوی دشمنان، پاسخ ایران کوبنده‌تر از گذشته خواهد بود. بنابراین، با توجه به تقویت سامانه‌های پدافندی در دوره آتش‌بس، برخی مقامات تل‌آویو و واشینگتن نسبت به ورود به درگیری مجدد با تهران هراس دارند.

ضربات موشکی به اسرائیل

ایران علاوه بر شکار هواگردهای امریکایی در جنگ رمضان، ضربات مهلکی را نیز به مراکز حساس در سرزمین‌های اشغالی وارد کرده بود که اکنون به صورت قطره‌چکانی از سوی رسانه‌های عبری منتشر می‌شود. از این‌رو، برای نخستین بار، رسانه‌های اسرائیلی روز جمعه با استناد به تصاویر ماهواره‌ای اذعان کردند که در پی حملات موشکی ایران چندین پایگاه نظامی و استراتژیک ارتش این رژیم از جمله پایگاه‌های هوایی «رامات داوید» و «نواتیم» آسیب دیده‌اند. به گزارش «یدیعوت آحارونوت»، این تصاویر همچنین نشان‌دهنده اصابت احتمالی موشک به یک پایگاه وابسته به «یگان مأموریت‌های ویژه ۸۲۰۰» در نزدیکی صفد و پایگاه هوایی «نواتیم» در صحرای نقب است.

خبرنگار شبکه العربی نیز گفت: «ارزیابی‌های یدیعوت آحارونوت نشان می‌دهد میزان خسارات وارده به تأسیسات نظامی اسرائیل در پایگاه‌های گوناگون دارای شدت و ضعف است.»

وی در تشریح جزئیات خسارت‌ها افزود: «در پایگاه هوایی رامات داوید، یکی از مهم‌ترین پایگاه‌های نیروی هوایی اسرائیل در نزدیکی مرج ابن عامر، دو نقطه هدف قرار گرفت که نقطه اول مربوط به بخش پشتیبانی، خودروها و تجهیزات لجستیکی است و نقطه دوم به مرکز سوخت‌رسانی و تعمیر و نگهداری جنگنده‌های ارتش اختصاص دارد.»

چشم‌انداز

افزایش عبور جهانی از هرمز زیر چتر نظم ایرانی

تعداد عبور کشتی‌ها با هماهنگی به عدد ۳۵ رسید

در حالی که امریکا و متحدانش همچنان از «آزادی دریانوردی» در تنگه هرمز سخن می‌گویند، آمارهای تازه از افزایش عبور کشتی‌ها با هماهنگی ایران حکایت دارد؛ روندی که نشان می‌دهد تهران به‌تدریج در حال نهادینه‌سازی نظم جدیدی بر مهم‌ترین آبراه انرژی جهان است.

تنها در یک شبانه‌روز، ۳۵ فروند کشتی شامل نفتکش‌ها، کانتینربرها و شناورهای تجاری، پس از اخذ مجوز و با هماهنگی نیروی دریایی سپاه پاسداران از تنگه هرمز عبور کردند؛ آماری که نسبت به روزهای گذشته رشد محسوسی داشته و بیانگر افزایش پذیرش سازوکار پیشنهادی ایران از سوی شرکت‌های کشتیرانی و مالکان کشتی‌هاست. روابط عمومی نیروی دریایی سپاه اعلام کرده که این عبورها در شرایطی انجام شده که «ناامنی ناشی از تجاوز ارتش تروریستی امریکا» همچنان ادامه دارد، اما ایران توانسته یک «آبراه ایمن» برای استمرار تجارت جهانی ایجاد کند.

این تحول در حالی رخ می‌دهد که طی روزهای گذشته، مقام‌های امریکایی بارها مدعی «کنترل کامل» تنگه شده‌اند، اما واقعیت میدانی چیز دیگری را نشان می‌دهد. کشتی‌ها اکنون برای عبور ایمن، بیش از گذشته به هماهنگی با نهادهای ایرانی روی آورده‌اند؛ روندی که از نگاه بسیاری از ناظران، نشانه شکل‌گیری یک ساختار عملیاتی جدید در هرمز است. داده‌های مؤسسه رهگیری دریایی «کپلر» نیز تأیید می‌کند که تعداد عبورهای ثبت‌شده در تنگه افزایش یافته و بخش عمده این ترددها با تأیید و هماهنگی ایران انجام شده است. این گزارش همچنین از شکل‌گیری «سیستم ترخیص رسمی‌تر تحت مدیریت سپاه» سخن گفته و تأکید می‌کند که دسترسی به تنگه همچنان «مشروط و تحت کنترل سیاسی» باقی مانده است.

در کنار مدیریت عبور کشتی‌ها، موضوع اخذ عوارض نیز به محور اصلی مناقشه میان تهران و واشینگتن تبدیل شده است. محمد امین‌نژاد، سفیر ایران در فرانسه، اعلام کرده تهران و مسقط در حال رایزنی برای ایجاد یک «سیستم عوارض دائمی» هستند؛ سیستمی که به گفته او، کنترل و مدیریت ترافیک دریایی در هرمز را رسمیت خواهد بخشید. به گفته این دیپلمات ایرانی، ایران و عمان باید منابع خود را برای تأمین امنیت و مدیریت ناوبری به شکل مؤثرتری به کار گیرند.

این اظهارات، واکنش تند امریکا را به دنبال داشته است. واشینگتن همچنان تنگه هرمز را «آبراهی بین‌المللی» می‌داند و هرگونه دریافت عوارض را رد می‌کند. با این حال، تشدید ناامنی و افزایش هزینه‌های بیمه کشتی‌ها باعث شده بسیاری از شرکت‌های حمل‌ونقل دریایی ترجیح دهند برای عبور، با سازوکار ایران هماهنگ شوند. سفیر ایران در فرانسه نیز تأکید کرده که هزینه‌های سنگین بیمه یکی از دلایل اصلی کاهش ترافیک آزاد دریایی در منطقه بوده است.

همزمان، امریکا و برخی اعضای ناتو تلاش می‌کنند ائتلاف تازه‌ای برای حضور دریایی در هرمز شکل دهند. کانادا، استونی و سوئد از آمادگی خود برای مشارکت در مأموریت موسوم به «تضمین آزادی دریانوردی» خبر داده‌اند و فرانسه نیز مدعی شده حضور نظامی‌اش در منطقه برای حمایت از متحدانش ضروری است. با این حال، تردید بسیاری از کشورهای اروپایی درباره ورود مستقیم به بحران هرمز، شکاف در مواضع غرب را آشکار کرده است؛ به‌ویژه آنکه دولت ترامپ اخیراً از مخالفت برخی متحدان اروپایی با اعزام نیرو به منطقه به شدت انتقاد کرده بود.

تبعات اقتصادی وضعیت جدید هرمز نیز نگرانی‌های ایجاد کرده است. بلومبرگ هشدار داده ادامه اختلال در این آبراه می‌تواند جهان را در معرض رکودی مشابه بحران مالی ۲۰۰۸ قرار دهد. بر اساس گزارش گروه انرژی راپیدان، اگر شرایط فعلی تا تابستان ادامه پیدا کند، کاهش شدید عرضه نفت و افت ذخایر جهانی می‌تواند بازار انرژی را وارد مرحله‌ای بحرانی کند. آژانس بین‌المللی انرژی و سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد نیز نسبت به پیامدهای این بحران بر قیمت مواد غذایی و زنجیره تجارت جهانی هشدار داده‌اند.

وزن چین در مذاکرات تهران-واشینگتن زیادتر می‌شود

معادلات خارج از یکجانبه‌گرایی غرب در حال شکل گرفتن است

تحلیل

مهرزاد اصغریان

رفت و آمدهای مقامات پاکستان به ایران و چین و طرح پیشنهادی ۵ ماده‌ای از جانب پکن به منظور پایان جنگ، در روزهایی که امریکا نهایت تلاش خود را به کار گرفته است تا ایران را در زمینه مسئله هسته‌ای و تنگه هرمز به زانو درآورد، وزن واشینگتن را تعدیل کرده و وزنه تحولات دیپلماتیک را به سمت شرق سوق داده است. در این روند، ضمن شکل‌گیری ترتیبات امنیتی جدید، کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس هم سعی می‌کنند با پاره‌ای اقدامات، جایگاهی برای خود تعریف کنند.

«چین از تلاش‌های میانجیگری ما حمایت می‌کند و به‌طور مشترک یک ابتکار پنج‌ماده‌ای را با ما ارائه داده است.» وزارت خارجه پاکستان دیروز با این عبارات، تلاش مشترک اسلام‌آباد و پکن برای پایان دادن به جنگ را جمع‌بندی کرد. طاهر حسین اندرابی، سخنگوی وزارت خارجه پاکستان هم روز جمعه از سفر رسمی شهباز شریف، نخست‌وزیر این کشور به چین در روزهای آینده خبر داد و با اشاره به نقش کشورش در تلاش‌های میانجیگرانه به منظور پایان جنگ تصریح کرد: «چین از تلاش‌های ما برای میانجیگری حمایت می‌کند و در همین راستا، یک ابتکار پنج ماده‌ای را به صورت مشترک با ما برای صلح پیشنهاد داده است.» شهباز شریف، دیدار با شی جین‌پینگ، رئیس جمهور و لی چیانگ، نخست‌وزیر چین را در دستور کار دارد. علاوه بر این، دیروز ایرنا به نقل از یک منبع دیپلماتیک در اسلام‌آباد، سفر فیلد مارشال «سید عاصم منیر» فرمانده ارتش پاکستان به ایران را با دستور کار دیدار با مقامات بلندپایه ایران، رسانه‌ای کرد. این دیدار همزمان با حضور سید محسن رضا نقوی، وزیر کشور پاکستان در تهران برای سومین روز متوالی صورت گرفت که ملاقات با سید عباس عراقچی، وزیر خارجه ایران و طرح پیشنهادهایی نیز در برنامه قرار داشت. این تحولات در شرایطی صورت گرفت که یک روز قبل، محمد اسحاق‌دار، وزیر امور خارجه پاکستان گفته بود: «ما تمام تلاش خود را می‌کنیم تا واشینگتن و تهران را به‌عنوان میانجی برای دستیابی به توافق صلح گرد هم آوریم.» به نظر می‌رسد پاکستان و چین در تلاشند با یک ابتکار دیپلماتیک مشترک، شکاف میان خواسته‌های دو طرف را پر کنند. این مسیرِ موازی متشکل از چین، پاکستان و ایران، در واقعِ ایران را از فشار یکجانبه‌گرایی غرب خارج کرده و در جایگاهی قرارداده و دست تهران را برای اعمال موضع باز کرده است.

پافشاری بر مطالبات کلیدی

روسیه به این اذعان دارد که ایران، خود باید درباره سرنوشت ذخایر اورانیومش تصمیم بگیرد، با این حال، امریکایی‌ها همچنان موضوع غنی‌سازی و تنگه هرمز را به عنوان اساسی‌ترین چالش‌های پیش روی خود می‌بینند اما تهران اعلام کرده که در وهله نخست پایان جنگ را مد نظر دارد. در چنین فضایی، طرف صهیونیستی و امریکایی در تلاش برای ترسیم چشم‌انداز مثبت هستند. رسانه صهیونیستی آی۲۴ به احتمال پیشرفت قابل توجهی در مذاکرات اشاره کرد. آکسیوس نیز اعلام کرد که واسطه‌ها در تلاش برای نهایی‌سازی یک تفاهمنامه هستند که شامل توافق برای پایان جنگ و اصولی برای ۳۰ روز مذاکره بر سر یک توافق گسترده‌تر است که به برنامه هسته‌ای ایران نیز بپردازد. همچنین، مارکو روبیو وزیر خارجه امریکا دیروز در همین راستا موضع‌گیری و اعلام کرد که کشورش در بالاترین سطوح در ارتباط مداوم با فیلد مارشال عاصم منیر است. او در خصوص مذاکرات با ایران گفت: «پیشرفت اندکی حاصل شده است. نمی‌خواهم در این باره اغراق کنم، اما مقداری حرکت رو به جلو وجود داشته و این مسئله خوبی است.» وی افزود: «محور گفت‌وگوها همچنان همان است و تغییر نکرده، ایران هرگز نباید به سلاح هسته‌ای دست پیدا کند.» وزیر خارجه امریکا همچنین با تکرار ادعاهای خود، گفت، ایران در تلاش است نظامی برای دریافت عوارض در تنگه هرمز ایجاد کند و عمان را نیز برای مشارکت در این طرح متقاعد سازد. اجرای چنین طرحی نباید مورد پذیرش جامعه جهانی قرار گیرد.» با این همه، شبکه الجزیره به نقل از یک منبع آگاه که نامی از او فاش نکرده، گزارش کرد که با وجود پیشرفت‌هایی در روند میانجیگری پاکستان، ایران و امریکا همچنان سقف مطالبات خود را در دو موضوع کلیدی کاهش نداده‌اند: برنامه غنی‌سازی اورانیوم و امنیت تنگه راهبردی هرمز. البته همین منبع تأکید کرد که اسلام‌آباد، همچنان به امکان دستیابی به یک تفاهم مرحله‌ای میان واشینگتن و تهران خوش‌بین است.

تعریف نقش کشورهای عربی

بلومبرگ عصر دیروز مدعی شد امارات متحده عربی به عربستان سعودی و قطر پیوسته و از ترامپ خواسته است به جای از سرگیری اقدام نظامی، به دیپلماسی با ایران فرصت دهد. این رسانه امریکایی با اشاره به نگرانی کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس تصریح کرد که از سرگیری درگیری، علاوه بر بی‌ثباتی منطقه، به اقتصاد آنها آسیب خواهد زد. رویترز از قول یک منبع آگاه گزارش داد که یک تیم مذاکره‌کننده قطری در هماهنگی با امریکا، روز جمعه وارد تهران شد و قرار است مذاکره‌کنندگان قطری در این سفر درباره پایان جنگ و حل و فصل مسائل عمده مورد اختلاف میان ایران و ایالات متحده با مقامات تهران گفت‌وگو کنند. این تحرکات در شرایطی است که پیش‌تر، کشورهای عربی تلاش می‌کردند چین را راضی کنند تا از مسیر فشار بر ایران، تهران را به توافق با امریکا وا دارد. این اقدامی است که دونالد ترامپ در سفر به پکن، سعی در انجام آن داشت، اما نتوانست به انجام برساند. با این حال، کشورهای عربی معتقدند شاید آنها بتوانند کار نصفه‌و نیمه ترامپ را کامل کنند. چین برخلاف امریکای ترامپ به «دیپلماسی از طریق قدرت» اعتقاد ندارد و بیشتر به دنبال «دیپلماسی از طریق اقتصاد» است. تحت حمایت شی جین پینگ، میان ایران و عربستان نوعی دوستی ملایم و ترک مخاصمه شکل گرفت. علت این مسئله این بود که چین به دنبال پیشبرد طرح «کمربند و جاده» در آسیای میانه و غربی بود و تلاش داشت میان کشورهای خاورمیانه نوعی صلح و دوستی ایجاد کند. این برخلاف سیاست امریکا بود و بیشتر بر سیاست «دیپلماسی از طریق شراکت اقتصادی» تکیه داشت. حالا کشورهای عربی سعی دارند از طریق همین مسئله به پکن فشار بیاورند تا ایران را مجبور به توافق کند. آنها می‌دانند که شروع مجدد جنگ بیش از همه به عربستان، امارات، بحرین، کویت و حتی قطر و عمان و اردن آسیب می‌زند. ممکن است کار بالا گرفته و نیروگاه‌های مهم عربستان و امارات هدف قرار بگیرند.

اکسپرس تریبیون دیروز نوشت: «پاکستان به همراه سایر کشورهای منطقه، برای رسیدن به یک توافق با هدف پایان رسمی جنگ ایران و امریکا و در عین حال تعیین چارچوبی برای حل مسائل مورد اختلاف، تلاش می‌کند.» این روزنامه به نقل از منابع دیپلماتیک نوشت که برخلاف پیشنهادهای قبلی، ابتکاری جدید به دنبال شکستن بن‌بست فعلی است، یک چارچوب موقت که برای فراهم کردن مسیر خروجی برای هر دو طرف طراحی خواهد شد.

خبر کوتاه

واکنش ایران به اظهارات رئیس جمهور آلمان

اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت خارجه، در پیامی در شبکه ایکس، با اشاره به اظهارنظر اخیر رئیس جمهور آلمان نوشت: «آقای رئیس جمهور، درست است که بحران کنونی که منطقه ما و جهان با آن مواجه است، در اصل به خروج یکجانبه، غیرقانونی و خودسرانه امریکا از برجام برمی‌گردد؛ درست است که این جنگ تحمیلی می‌بایست و می‌شد که شعله‌ور نشود. با وجود این، در منشور سازمان ملل متحد هیچ مفهومی با عنوان «جنگ ضروری» وجود ندارد که دولت‌ها را صرفاً بر مبنای هوی و هوس متجاوزان مجاز به توسل به زور علیه یک کشور صاحب حاکمیت کند.» وی گفت: «ماهیت مجرمانه حملات امریکایی-اسرائیلی علیه ایران را نباید صرفاً در حد «جنگ غیرضروری» تقلیل داد یا قاب‌بندی کرد. هر کشوری که برای حاکمیت قانون و اصول منشور ملل متحد ارزش قائل است، باید این تجاوز نظامی را صراحتاً محکوم کند و خواستار مواخذه متجاوزان شود.» این در حالی است که رئیس جمهور آلمان اخیراً در یک مصاحبه پادکستی، با انتقاد از امریکا به دلیل خروج از برجام در سال ۲۰۱۸ و متعاقباً توسل به زور علیه ایران، تجاوز نظامی آنها را «جنگ غیرضروری» نامیده بود.

امریکا فروش مهمات به تایوان را تعلیق کرد

هنگ کائو، سرپرست وزارت نیروی دریایی امریکا، روز پنج‌شنبه در جلسه استماع سنا اعلام کرد که ایالات متحده به دلیل جنگ دولت ترامپ با ایران، فروش تسلیحات ۱۴ میلیارد دلاری به تایوان را موقتاً متوقف کرده است. به گزارش هیل، کائو مدعی شد که امریکا همچنان موشک‌ها و رهگیرهای «فراوانی» در اختیار دارد، هرچند که بررسی‌ها درباره کاهش ذخایر مهمات امریکا در حال افزایش است. کائو گفت: «در حال حاضر ما یک وقفه در ارسال تسلیحات ایجاد کرده‌ایم تا مطمئن شویم مهمات مورد نیاز برای عملیات خشم حماسی را در اختیار داریم که البته به مقدار فراوان داریم. ما فقط می‌خواهیم مطمئن شویم همه چیز را در دست داریم، اما پس از آن، فروش‌های نظامی خارجی در هر زمانی که دولت لازم بداند، از سر گرفته خواهد شد.» کائو درباره اینکه آیا این فروش ممکن است در مقطعی تأیید شود یا خیر، گفت که این تصمیم برعهده وزارت جنگ و وزارت خارجه خواهد بود.

دستور الزیدی برای بررسی حملات به عربستان و امارات

علی الزیدی، نخست‌وزیر عراق، در پیامی در شبکه اجتماعی «ایکس» در پی ادعاها درباره حملات از خاک عراق به امارات و عربستان، ضمن محکوم کردن این اقدام، به دولت عراق دستور بررسی دقیق ابعاد این حملات را داد.

به گزارش خبرگزاری واع، همچنین گفته شد که در نخستین نشست شورای وزیران امنیت ملی، کمیته‌ای عالی‌رتبه برای پیگیری موضوع تشکیل شده است.

نخست‌وزیر عراق همچنین بر ضرورت انجام تحقیقات مشترک با مقام‌های عربستان و امارات در این رابطه تأکید کرد و گفت که هدف از این همکاری، بررسی همه شواهد و مستندات مربوط به احتمال استفاده از خاک عراق در این حملات و اتخاذ اقدامات امنیتی و حقوقی لازم علیه عوامل دخیل است. الزیدی تصریح کرد: «عراق مخالف استفاده از خاک و حریم هوایی خود برای انجام حمله علیه کشورهای برادر و دوست است و بر این باور است که این کشور باید عرصه‌ای برای تلاقی منافع مشترک باشد.»

سنگاه

حنیف غفاری

چه کسی به نیاز اروپاییان پاسخ می‌دهد؟!

«استقلال راهبردی از امریکا»، تبدیل به اصلی‌ترین مطالبه شهروندان اروپایی در طول سال‌های اخیر شده است. وقوع جنگ رمضان و شکست ماجراجویی واشینگتن و تل‌آویو در مواجهه تمام عیار با نظام و ملت ایران، نقش به‌سزایی در تشدید این روند ایفا نموده است. نظرسنجی انجام گرفته مؤسسه NeraData از شهروندان در تمام ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا نشان می‌دهد که اکثر اروپایی‌ها دیگر ایالات متحده را به عنوان یک شریک قابل اعتماد نمی‌بینند. نتایج این نظرسنجی نشان می‌دهد که ۵۸ درصد از شهروندان اتحادیه اروپا که در این نظرسنجی شرکت کردند، ایالات متحده را شریک قابل اعتمادی ندانستند. تنها ۳۱ درصد از پاسخ‌دهندگان، ایالات متحده را «مهم‌ترین شریک» اتحادیه اروپا می‌دانند. در نظرسنجی انجام شده در سپتامبر ۲۰۲۴، این رقم ۵۱ درصد بود - به معنای کاهش قابل توجه ۲۰ درصدی در یک دوره کوتاه. ۷۳ درصد از پاسخ‌دهندگان معتقدند که پس از دهه‌ها روابط نزدیک با ایالات متحده، اروپا اکنون باید «راه خود را برود.»

اما سؤال اصلی این است که چه کسی یا کدام جریان سیاسی در اروپا قادر است پاسخگوی نیاز روزافزون شهروندان این مجموعه در خصوص «استقلال راهبردی از امریکا» باشد؟! در طول دهه‌های اخیر، قدرت در اروپا میان دو جریان سنتی «سوسیال دموکرات‌ها» و «محافظه‌کاران» به صورت مستمر جابه‌جا شده است. محصول حضور این دو جریان فکری- سیاسی در رأس هرم اجرایی اروپا، چیزی جز تشدید وابستگی اروپا به آن سوی آتلانتیک نبوده است. حتی پس از انعقاد پیمان ماستریخت در اواخر قرن بیستم که منتج به تشکیل اتحادیه اروپا شد، این روند ادامه پیدا کرد. سیاستمدارانی پرادعا مانند سارکوزی، مرکل، اولاند، اولاف شولتس، ماکرون و مرتس به جای بازتعریف بنیان‌ها و زیرساخت‌های قدرت جمعی اروپا در مسیر استقلال از امریکا، روی تقویت اصل وابستگی خود به واشینگتن تأکید کرده و سیاست‌های کلان و کوتاه‌مدت خود را نیز حول همین رابطه تعریف کردند. وقوع جنگ غزه در سال ۲۰۲۳ میلادی و حمایت مطلق سران اروپایی از نسل کشی فلسطینیان و تحقیر مکرر اروپاییان از سوی کاخ سفید (خصوصاً در دوران ریاست‌جمهوری مجدد ترامپ) منتج به فوران و انفجار نیاز ذاتی شهروندان اروپایی در «گذار از امریکا» شد. این احساس نیاز قبلاً نیز در جوامع اروپایی وجود داشت اما سران اتحادیه اروپا تلاش داشتند با توجیه رابطه با واشینگتن به مثابه یک «الزام راهبردی» یا «همزیستی دو سر برد» مانع از تثبیت و تقویت آن شوند. اکنون در سال ۲۰۲۶ میلادی، دیگر مجالی برای سیاستمداران آماتور اروپایی برای استمرار بازی خود در زمین واشینگتن وجود ندارد. شکاف دولت- ملت در اروپا روز به روز گسترده‌تر می‌شود. بدون شک اتحادیه اروپا و جریانات سنتی این مجموعه به عنوان نهادی که مسبب این فضاحت راهبردی علیه منافع شهروندان اروپایی و عدم تحقق استقلال این مجموعه بوده، قدرت تحقق استقلال راهبردی از امریکا را ندارد! تنها راه تحقق مطالبه اخیر شهروندان اروپایی، انحلال ساختار کنونی قدرت در بروکسل و جایگزینی آن با ساختاری مستقل و مردمی است. در غیر این صورت، دور باطل کنونی در کشورهای گوناگون اروپایی ادامه پیدا خواهد کرد.

پیرونده

فریاد وجدان جهانی علیه برخورد نژادپرستانه با ناوگان صمود

تصاویر فعالان ناوگان «صمود» با دست‌وپای بسته و زانوزده در برابر دوربین‌های ایتمار بن‌گویر، موجی از خشم جهانی را علیه اسرائیل برانگیخته؛ خشم فزاینده‌ای که حالا از محکومیت لفظی عبور کرده و به احضار دیپلمات‌ها، درخواست تحریم و اتهام «دزدی دریایی» رسیده است.

تنها چند ساعت پس از انتشار ویدئوهایی از برخورد تحقیرآمیز نیروهای اسرائیلی با فعالان ناوگان جهانی «صمود»، موجی از اعتراض و محکومیت در اروپا، امریکای لاتین و حتی متحدان سنتی تل‌آویو شکل گرفت؛ تصاویری که در آنها ده‌ها فعال خارجی پس از توقیف کشتی‌های حامل کمک به غزه، با دست و پای بسته، زانو زده و در شرایطی تحقیرآمیز دیده می‌شدند و ایتمار بن‌گویر، وزیر امنیت داخلی رژیم صهیونیستی، نیز با لحنی تمسخرآمیز در کنار آنها ظاهر شده است. ناوگان «صمود» که بیش از ۴۰۰ فعال از ۴۴ کشور جهان را در خود جای داده بود، با هدف شکستن محاصره غزه و رساندن کمک‌های انسانی به سواحل این منطقه حرکت کرده بود، اما نیروهای اسرائیلی هفته قبل در آب‌های بین‌المللی مدیترانه کشتی‌های آن را متوقف و سرنشینانش را بازداشت کردند؛ اقدامی که بسیاری از نهادهای حقوق بشری و حتی برخی دولت‌های غربی آن را ناقض آشکار قوانین بین‌المللی توصیف کرده‌اند.

انگلیس یکی از نخستین کشورهایی بود که واکنش تندی به این ماجرا نشان داد. وزارت خارجه بریتانیا اعلام کرد کاردار اسرائیل را احضار کرده و از تل‌آویو درباره رفتار با بازداشت‌شدگان توضیح خواسته است. در بیانیه رسمی لندن آمده که تصاویر منتشر شده «اساسی‌ترین معیارهای احترام و کرامت انسانی را نقض می‌کند». دولت بریتانیا همچنین تأکید کرد که با اتباع خود در میان فعالان ناوگان در تماس است و برای ارائه حمایت کنسولی آماده می‌شود. همزمان، کانادا نیز برخورد اسرائیل را «وحشیانه» توصیف کرد. آنیتا آنند، وزیر خارجه کانادا، گفته اطلاعاتی که از دیپلمات‌های این کشور دریافت کرده، از «بدرفتاری فاحش» با شهروندان کانادایی حکایت دارد. او تأکید کرد که برخی از فعالان پس از آزادی به ترکیه منتقل شده‌اند و دولت کانادا در حال فراهم کردن مراقبت‌های پزشکی فوری برای آنهاست. آناند تصریح کرد که عاملان این رفتارها باید پاسخگو شوند. دامنه اعتراض‌ها تنها به لندن و اتاوا محدود نماند. اسپانیا، فرانسه، ایتالیا، بلژیک، هلند، لهستان، پرتغال، استرالیا، نیوزیلند و برزیل نیز با احضار سفرا یا کاردارن اسرائیل، خواستار توضیح رسمی شدند. وزارت خارجه برزیل رفتار با فعالان ناوگان را «غیرقانونی و تحقیرآمیز» توصیف کرد و بر ضرورت احترام کامل به حقوق بازداشت‌شدگان تأکید کرد. در مادرید، واکنش‌ها حتی تندتر بود. خوزه مانوئل آلبارس، وزیر خارجه اسپانیا، اعلام کرد ۴۴ فعال بازداشت‌شده قرار است از اسرائیل اخراج و به اسپانیا منتقل شوند. همزمان، یکی از نمایندگان اسپانیا در پارلمان اروپا با حمله شدید به سکوت اتحادیه اروپا گفت: «اگر ایران یا روسیه چنین کاری کرده بودند، اروپا واکنشی کاملاً متفاوت نشان می‌داد، اما چون پای اسرائیل در میان است، فقط سکوت می‌کنید و روی‌تان را برمی‌گردانید؛ شرم‌آور است.»

در ایتالیا نیز وزیر خارجه این کشور از مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا خواست بررسی اعمال تحریم علیه ایتمار بن‌گویر را آغاز کند؛ درخواستی که نشان می‌دهد بحران ناوگان صمود حالا به یک چالش جدی دیپلماتیک برای اسرائیل تبدیل شده است. لهستان نیز پا را فراتر گذاشت و خواستار جلوگیری از ورود بن‌گویر به خاک این کشور شد.

در سطح بین‌المللی، شاید تندترین موضع را فرانچسکا آلبانیز، گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور حقوق بشر فلسطین، اتخاذ کرد. او در گفت‌وگو با الجزیره، توقیف ناوگان صمود را «دزدی دریایی» و «نقض آشکار قوانین بین‌المللی» توصیف کرد و گفت اسرائیل نه تنها علیه فلسطینی‌ها، بلکه علیه فعالان خارجی نیز «محیطی مبتنی بر شکنجه و تحقیر» ایجاد کرده است. آلبانیز تصریح کرد که بن‌گویر تنها مسئول این اقدامات نیست و مجموعه‌ای از مقامات اسرائیلی در این رفتارها نقش دارند. او همچنین از کشورهای عربی خواست روابط خود با اسرائیل را تعلیق کنند و فشار جدی‌تری برای پایان دادن به این اقدامات وارد آورند.

اتحادیه اروپا در بیانیه‌ای رسمی اعلام کرد که رفتار با فعالان ناوگان «کاملاً غیرقابل قبول» است و تأکید کرد که همه بازداشت‌شدگان باید با کرامت و مطابق قوانین بین‌المللی مورد رفتار قرار گیرند. بروکسل همچنین خواستار آزادی فوری فعالان شد.